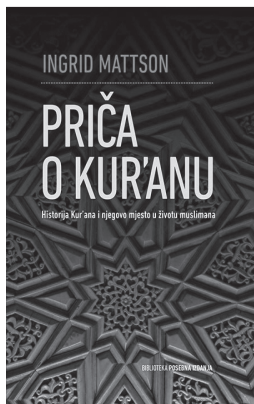

su teške historijske prilike udaljile od matice. Hiljade imena koja se spominju u knjizi biće dobar znak ovdašnjim Bošnjacima da uspostave kontakte sa svojim rođacima u Turskoj. Uz razgovore sa našim ljudima, potkrijepljenim fotografijama, njih 166, autori nad daju podatke i o običajima, gdje se nalaze, koliko imaju stanovnika itd. što je dodatna vrijednost knjige.

Ono što posebno imponuje u knjizi u pisanju Amira Hodžića i Mirsada Kalajdžića je neposrednost i konkretnost, gdje su sagovornici u prvom planu, pa kada knjigu čitate imate dojam da lično razgovarate sa tim našim ljudima, zbog čega se ona čita na dušak, bez predaha.

Naravno, kako i autori ističu, mnogi Bošnjaci u Turskoj su tokom ovog dugog vremena u tuđini izgubili svoj identitet, dobili druga prezimena i asimilirali se u tursko društvo. Ova knjiga će donekle pomoći da se taj trend asimiliranja i otuđivanja ublaži, jer su naši Bošnjaci u Turskoj važan politički faktor i sve se više na njih računa prilikom izbora na svim nivoima vlasti u toj zemlji.

Salih Smajlović

Priča o Kur'anu

[Ingrid Mattson, *Priča o Kur'anu: historija Kur'ana i njegovo mjesto u životu muslimana*, prijevod Azra Mulović, El-Kalem i CNS, Sarajevo, 2015.]

Knjiga *Priča o Kur'anu: historija Kur'ana i njegovo mjesto u životu muslimana* autorice Ingrid Mattson (*The Story of the Qur'an: Its History and Place in Muslim Life*) predstavlja

jedan sveobuhvatni uvodnik, ne samo u Kur'an nego u islam općenito, pa ne bi bila greška i da je nazvana "Uvod u islam" ili "Uvod u tefsir", što ova knjiga i jeste.

Autorica na jedan nadasve zanimljiv, pitak, ali istovremeno i akademski jezik čitaoca uvodi u samu suštinu svete knjige muslimana. Indikativno je što ona svoju priču o Kur'anu započinje i završava sa ženom u centralnoj ulozi iz razloga što se islamu prigovara, tobože neravnopravan status muškarca i žene. Kao što smo već kazali, autorica knjigu otvara sa ženom po imenu Havla koju muž odbija na što se ona žali Poslaniku. Koliko god ta situacija, u jednu ruku, pokazuje i involviranost Poslanika u svakodnevnicu mlade muslimanske zajednice, ona ukazuje i na stepen žene u islamu koji je jednak muškarcu. Na kraju Bog objavljuje ajete kojima prekorava njenog muža i druge koji svojim suprugama nepravdu čine. Autorica nas tom pričom uvodi u glavnu temu Kur'ana, kako bi to rekao Fazlur Rahman, a to je sami Bog. Ne ulazeći u duboku teološku razradu smatra da je najbolje Bog opisan riječima "Bog čuje i odgovara."

U uvodnom dijelu dobija se osjećaj kako je autorica imala pred sobom Kur'an ustrojen po redoslijedu objavljivanja, nudeći nam prvo određene mekanske ajete koji tretiraju Božiju Jednoću i Jednobitnost kao i moralnu dimenziju čovjeka, a onda i medinske ajete koji u najvećoj mjeri pružaju osnovu za organizaciju zajednice. Pored toga autorica se bavi samim geografskim i vremenskim toposom regiona u koji je spuštena Riječ Božija uvodeći nas u polje diskusije o porijeklu Kur'ana, standardizacije Mushafa te vrijednostima učenja, memorisanja i proučavanja Božije knjige.

Mattson o tome šta je Kur'an za muslimane kaže "da se Kur'an nikada ne spušta na pod; on obično stoji na visokoj polici, pa čak i kad su knjige naslagane jedna na drugu (naprimjer, kad naučnik ili student radi istraživanje), Kur'an je obično postavljen na vrhu hrpe."

Poglavlje "Šta je Bog zaista htio reći: tumačenje Kur'ana" predstavlja

centralni dio knjige. To je tefsirski dio te u njemu autorica nudi osnovne postulate koje osoba treba slijediti ako želi da uđe u semantičke, značenjske i kontekstualne dubine Svetog teksta.

Autorica svoje djelo završava kako je i započela – sa ženom u centralnoj ulozi. To se ogleda u tretiranju dva "sporna" pitanja u islamu koja se direktno tiču: pitanje nasljeđivanja i pitanje udaranja žene. Iscrpno tretira ajete o torturi i nasljeđivanju nudeći nove moguće interpretacije Teksta kroz kontekstualizaciju i dublju lingvističku analizu istih.

Možda je najbolju preporuku ove knjige dao Rabbi Burton L. Visotzkyja sa Jewish Theological Seminary riječima da je ona "obavezno štivo za muslimane, kršćane, Jevreje, za sve koji bi htjeli razumjeti Kur'an i njegove sljedbenike. Preporučuje se školama i tečajevima pri univerzitetima, sinagogama, crkvama i džamijama."

Ingrid Mattson je rođena 1963. godine u Kitcheneru (Kanada). Trenutno predaje islamske studije na University of Western Ontario. Aktivna je na području međureligijskog dijaloga.

Halid Hajdarević i Resul Alić

Šesti tom Brillvog Godišnjaka

(*Yearbook of Muslims in Europe*, ur. Jørgen S. Nielsen, Samim Akgönül, Ahmet Alibašić i Egdūnas Račius, Brill, Leiden, 2014.)

Početkom ove, 2015. godine renomirana svejetska izdavačka kuća "Brill" izdala je 6. svezak *Godišnjaka muslimana u Evropi* koji obuhvata podatke iz 2013. godine.

Ovog puta pokriveno je 45 zemalja Evrope. U šestom tomu je, zbog nedostatka autora saradnika, izostavljena Bjelorusija koja je godinu dana ranije prvi put bila uključena. Kako navode urednici izdanja, struktura izvještaja ostala je po zemljama koje su obuhvaćene u prethodnom *Godišnjaku*, nepromijenjena, s tim da su podaci osveženi i dodatno provjereni. Svi prethodni svesci, pa time i šesti tom, obuhvatili su podatke o: broju muslimanske populacije, odnosu islama i države, glavnim muslimanskim organizacijama, džamijama i vjerskim objektima, obrazovanju i obrazovnim institucijama, grobljima i ukopu mrtvih, vjerskim službama u državnim institucijama, glavnim vjerskim blagdanima, halal hrani i uslugama usklađenim sa islamskim propisima, kodeksima oblačenja, izdavaštvu i medijima, međuvjerskim odnosima, glavnim javnim debatama i kulturnim događajima.

I urednički tim 6. toma *Godišnjaka* ostao je isti. Predvodi ga profesor Jørgen S. Nielsen sa Univerziteta u Kopenhagenu, a pored njega urednici su: Samim Akgönül (Univerzitet u Strasbourgu), Ahmet Alibašić (Fakultet islamskih nauka u Sarajevu) i Egdunas Račius (Vytautas Magnus univerzitetu u Kaunasu).

I u ovogodišnjem svesku, kao svojevrsni uvod, uvršten je naučni rad dr. Kerema Oktema, profesora južnoevropskih i turskih studija na Univerzitetu u Grazu, o problemu brojanja i popisivanja broja muslimana u Evropi. "Brojanje muslimana: popisi, kategorije i ustroj islama u Evropi" (Counting Muslims: Censuses, Categories, Policies and the Construction of Islam in Europe). Ovaj turski profesor problematizira vrlo značajna pitanja koja su inače u zapadnom svijetu različito (ne) uređena, a koja utiču na identitet i određenje muslimanskih zajednica u Evropi, te time i njihov status. "U zapadnoj Evropi, dakle, debate o tome kako brojati muslimane i koga uključiti nalaze se u središtu pregovora o građanskim pravima i nacionalnom identitetu," ističe autor

napominjući neke primjere gdje se pripadnost islamu i označavanje terminom "musliman" dovodi u pitanje i iznutra (muslimanske zajednice) i izvana (njihove percepcije). *Godišnjak muslimana u Evropi*, kao i u ranijim izdanjima, donosi listu osnovnih termina koji koriste muslimani ili se koriste u vezi muslimana, a koji su standardizirani transkripciono sa dodatnim objašnjenjima frekventnih pojmova.

Najvažniji, ali i najobimniji dio *Godišnjaka* čiji je 6. svezak odštampan na 648 stranica predstavljaju izvještaji za 45 zemalja: Albanija, Armenija, Austrija, Azerbejdžan, Belgija, Bosna i Hercegovina, Bugarska, Hrvatska, Kipar, Češka, Danska, Estonija, Finska, Francuska, Gruzija, Njemačka, Grčka, Mađarska, Island, Irska, Italija, Kosovo, Latvija, Lihtenštajn, Litvanija, Luksemburg, Makedonija, Malta, Moldova, Crna Gora, Holandija, Norveška, Poljska, Portugal, Rumunija, Rusija, Srbija, Slovačka, Slovenija, Španija, Švedska, Švicarska, Turska, Ukrajina i Velika Britanija.

Napomenut ćemo da su izvještaje iz našeg regiona napisali mladi učenjaci. Tako je izvještaj o Bosni i Hercegovini uradio dr. Aid Smajić, docent na Fakultetu islamskih nauka u Sarajevu. Izvještaj o Srbiji napisao je dr. Almir Pramenković, predavač na Fakultetu za islamske studije u Novom Pazaru, a za Hrvatsku je autor dr. Dino Mujadžević, istraživač koji radi pri Hrvatskom institutu za historiju u Slavonskom Brodu. Izvještaj o Sloveniji uradio je Christian Moe, istraživač iz Slovenije, dok je o Crnoj Gori izvještaj sastavila Sabina Pačariz koja se bavi istraživanjem migracija Bošnjaka iz bivših jugoslovenskih republika u Tursku na Marmara univerzitetu u Istanbulu. O Kosovu je pisao Besa Ismaili, zamjenik dekana na Fakultetu islamskih nauka u Prištini. Tekst o Makedoniji je napisao Muharem Jahja, istraživač na Institutu za kulturno i duhovno naslijeđe Albanaca u Skoplju.

Godišnjak muslimana u Evropi je važan izvor informacija o muslimanima koje koriste vladine i nevladine

institucije u svijetu, ali i predstavnici medija i politike, te naučnici i istraživači. Ono što posebno treba istaknuti jeste serioznost pristupa svjetske izdavačke kuće "Brill" iz Leidena ovoj tematici, te kontinuiteta koji se izlaskom šestog sveska potvrđuje. Ovaj, kao i raniji tomovi ove publikacije, se može naručiti on-line na www.brill.com. Cijena ovogodišnjeg izdanja odštampanog na 648 stranica B5 formata je 215 eura ili 279 američkih dolara.

M. Kovač

Album "Jedan ašik" Hafiza Aziza Alilija

(Aziz Alili, *Jedan ašik*, Libris, Sarajevo, 2014.)

Popis numera:

1. Pokraj rewde muttahhere
2. Bilalova tuga za Resulom
3. Pogledaj nas, ja Rabbi
4. Na Kovačima
5. Resullahovo preseljenje
6. Tarih za zagrebačku džamiju
7. Šerbe tvoje maštrafe
8. Kraj Kjabe
9. Dragi Taha Mustafa
10. Izuj se
11. Subhaneke, Rabbi
12. Ej, ašici
13. Ja nebijj, selam alejke

Žanr: duhovna islamska muzika

Hafiz Aziz Alili je poznat širom bh. i svjetskoj javnosti kao izvanredni učač Časnog Kur'ana i izvođač islamske duhovne muzike. Najnoviji kompakt disk ovog eminentnog interpretatora ilahija i kasida nosi naslov "Jedan ašik", a objavljen je 2014. godine u izdanju izdavačke kuće Libris iz Sarajeva. Ovo je četvrti